

Osvrt na Predavanje o tradicionalnim biljnim lijekovima

uz izložbu Zbirke narodne medicine

Hrvatskog muzeja medicine i farmacije HAZU

VANJA LJOLJIĆ BILIĆ

Sveučilište u Zagrebu, Farmaceutsko-biokemijski fakultet,
Zavod za mikrobiologiju, Schrottova 39/1, 10 000 Zagreb

U okviru manifestacije *Dani europske baštine* održano je predavanje pod naslovom *Tradicionalni biljni lijekovi* na Farmaceutsko-biokemijskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, 29. rujna 2017. godine (slika 1.).

Predavači prof. emerita Zdenka Kalodera i izv. prof. dr. sc. Ivan Kosalec, mag. pharm. svojim su izlaganjima prigodno obogatili izložbu *Muzejski vremeplov: Zbirka narodne medicine kao okosnica izložbenog postava prvoga hrvatskog muzeja medicine*, postavljene uz proslavu 135. godišnjice kontinuirane nastave farmacije na Sveučilištu u Zagrebu (autorice izložbe: prof. dr. sc. Stella Fatović-Ferenčić i Silvija Brkić Midžić, prof.). Organizatori, *Hrvatski muzej medicine i farmacije HAZU* te *Povjerenstvo za očuvanje tradicije* Farmaceutsko-biokemijskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, na ovaj su način 135. godišnjicu obilježili i s fitofarmaceutskog aspekta. Nakon pozdravne riječi dekana Farmaceutsko-biokemijskog fakulteta prof. dr. sc. Željana Maleša, mag. pharm., predavači su započeli s izlaganjima i prisutne podsjetili na baštinu tradicionalnih biljnih lijekova u našim krajevima (slika 2.).

Prof. Zdenka Kalodera u izlaganju je pozornost usmjerila na biljne vrste čije su droge tradicionalno korištene u ljekovite svrhe, kako na našim, tako i na brojnim drugim prostorima. Istaknuti su primjeri upravo onih biljnih vrsta,

Slika 1. Naslovnica brošure Dani europske baštine 2017.

čija se suvremena primjena istodobno temelji na tradicionalnim spoznajama i na znanstveno utvrđenim činjenicama. Zanimljivo je da se velik broj takvih istraživanja provodi unazad svega nekoliko desetaka godina, dok tradicionalna primjena istraživanih biljnih vrsta često seže u daleku povijest. Samo neki od takvih opisanih primjera su kadulja (droga *Salviae folium*), gospina trava (droga *Herba hyperici*), odoljen (droga *Radix valerianae*), matičnjak (droga *Melissae folium*), hmelj (droga *Lupuli flos*), medvjетка (droga *Uvae ursi folium*), cimeto vac (droga *Cinnamomi cortex et aetheroleum*), sikavica (droga *Silybi mariani fructus*), te brojne druge. Sistematizirane i podijeljene prema svom djelovanju i primjeni, odabrane ljekovite biljne vrste imaju širok spektar terapijske primjene. Poticaj je to na prisjećanje da priroda pruža neiscrpan izvor ljekovitih rješenja, a na nama je da ih i dalje istražujemo.

Slika 2. Slijeva: prof. Z. Kalodera, dekan FBF-a prof. Ž. Maleš i izv. prof. Ivan Kosalec, predsjednik Povjerenstva za očuvanje tradicije FBF-a. (*Snimio G. Pavelić*).

Izv. prof. Ivan Kosalec u svom je izlaganju o *Eteričnim uljima prema indikacijama tradicionalnih biljnih lijekova u EU* govorio o zakonskom okviru za (tradicionalne) biljne lijekove danas, indikacije eteričnih ulja prema HMPC/EMA (engl. *Committee on Herbal Medicinal Products/European Medicines Agency*) te naveo primjere tradicionalnih biljnih lijekova koji sadrže eterična ulja dostupna na tržištu. Obrazložene su značajne razlike među definicijama pojmova biljnog lijeka, tradicionalnog biljnog lijeka, biljne tvari i biljnih pripravaka sa zakonskog i stručnog gledišta. Kod indikacija eteričnih ulja naglašene su mjere opreza te moguće nuspojave, posebice na području doziranja i

učestalosti primjene. Kao primjeri sve češće upotrebljivanih eteričnih ulja navedeni su: eterično ulje čajnog drveta (*Melaleuca aetheroleum*), ulje ploda kima (*Carvi aetheroleum*), ulje lista eukaliptusa (*Eucalypti aetheroleum*), ulje kore cimetočca (*Cinnamomi corticis aetheroleum*), ulje cvijeta lavande (*Lavandulae aetheroleum*), ulje cvjetnih pupoljaka klinčića (*Caryophylli floris aetheroleum*) i drugi. Uz učestaliju primjenu povećava se rizik nepravilnog samoliječenja, zbog čega je važna kontinuirana edukacija i uklapanje novih znanstvenih spoznaja u svakodnevnu praksu.

Na kraju predavanja prisutni su imali prigodu pogledati izložbu *Muzejski vremeplov: Zbirka narodne medicine kao okosnica izložbenog postava prvoga hrvatskog muzeja medicine* te svoju pažnju usmjeriti baštini koju ćemo, nadamo se, uz naučeno u budućnosti znati još bolje čuvati.